

DORA LEVY MOSSANEN

O pedeapsă nedreaptă, s-a zbârlit atunci Daria, din moment ce starea de sănătate nu-i permitea lui Alioșa să participe prea des la astfel de ceremonii. După părerea ei, o muștrare fermă din partea tatălui ar fi fost suficientă. Și totuși, Nicolae al II-lea a fost un tată bun.

Înaintând pe hol, Daria se oprește o clipă să observe capul de bour montat deasupra ușii salonului. Privirea lui lipsită de viață îi amintește constant de părinții ei. Și asta este un obicei vechi – ca și când, dacă ar ignora primul bour vânat de Sabrina, ar risca să stârnească încă și mai multe nenorociri. Își strecoară două degete în buzunar, și un nor de fluturi apare ca să-i îmbunătățească starea de spirit, să-i împodobească părul și să se ascundă în hermina ștearsă ce-i înfrumusețează gulerul.

Deschide ușa și intră. Salonul este un teatru oval, unde Daria a băut cândva un pahar sau două de votcă alături de familia imperială și de oaspeții lor, unde continuă să-și savureze porția de votcă de seară, amestecată cu fructe halucinogene. Suficient cât să-i readucă amintirile la viață, fără să șteargă prezentul. Coloanile corintice, stucatura decojită și parchetul cu model îi amintesc de o epocă opulentă îndepărtată, strălucind de argint imperial, porțelan, cristal și flori exotice aduse din sera imperială de la Țarskoe Selo. Château Lafite, Mouton Rothschild și Larose se găseau pe atunci în cantități nelimitate, iar șampania franceză, Monopole de la Charles Heidsieck din Reims, scotea bule de aer ca un izvor bolborosind fără oprire. Cinele erau urmate de spectacole de balet interpretate de trupa Teatrului Mariinski, iar meniurile împodobite cu pecetea împăratului, furnizate de proprietarul tiparniței imperiale, A.A. Levinson din Moscova, erau un suvenir râvnit de la o seară de artă, muzică și extaz culinar.

Acum, o rețea de pânze de păianjen atârână de candelabru de deasupra. O baltă de un deget de apă scursă prin tavan înconjoară scena care ar fi trebuit să putrezească deja cu zeci de ani în urmă, dar pe care lemnul de esență tare și lucrătura excelentă au păstrat-o. Mașina de sunete care imita vântul, tunetele și ploaia și un dispozitiv care cândva ridica orchestra, pentru ca teatrul să poată fi folosit drept sală de bal, au fost furate sub ochii ei pe vremea când revoluția era încă în plină desfășurare. Atunci ea s-a ghemuit după perdelele de catifea, cu inima tristă strânsă ca un pumn sângeros în piept, cu venele palpitându-i la tâmpile

O dragoste tragică. Destinul ultimului Romanov

în timp ce hoții cotrobăiau prin fiecare nișă și colț, înfigându-și baionetele în coșul șemineelor, smulgând damascul albastru de pe canapelele și fotoliile Ludovic XVI, sfâșiind tapiseria goblen franțuzească de pe perete, distrugând covorul mare de mătase, cadou de la sultanul Abdul Hamid al II-lea al Imperiului Otoman. Daria avea treizeci și unu de ani pe atunci și nu știa cum să se folosească de cel mai mare bun al ei; o privire cu ochiul ei opalescent recent crăpat i-ar fi făcut pe hoți s-o șteargă spre cea mai apropiată ieșire.

Zăbovește în fața ultimului portret pe care i-l pictase Avram și care nu le folosise la nimic ticăloșilor de bolșevici. Mângâie pânza. Durerea e palpabilă în fiecare mișcare a pensulei. În tablou ea e goală, culcată pe un baldachin, cu sfârcurile erecte, cu formele netede pe jumătate luminate de candelabru, cu ochii plini de durere, privind spre pictor cu un amestec de uimire și adorație.

În oglinda pătată, cu ramă de aur, de deasupra șemineului, se uită la femeia bătrână cu părul ca mările de argint. Cu degetul mare și cel arătător, își smulge un fir negru țesut printre bucle. Servitorul ei cu ochi bulbucăți are ordine stricte să nu aprindă nici unul dintre cele două șeminee din salon și nici pe oricare dintre cele treizeci și șase din casă. A fost nevoie de o bucată de ambră și de puterile unui călugăr rătăcitor ca ea să înțeleagă de ce focul o face să aibă frisoane, pătrunzându-i în măduvă ca rafalele vântului siberian.

Înfășurat într-o pătură, Micul Servitor se plimbă iarna prin Palatul Plăcerilor, aprinzând focuri mici ca să-și țină de cald, neputând înțelege ce fel de sânge curge prin venele stăpânei lui de o face să reacționeze atât de ciudat.

Ea se ghemuiește lângă șemineu și verifică vatra, să nu fie murdărie sau excremente de șobolan. Negăsind nimic, șterge o pată de praf de pe aurul din jur, apoi scoate un pachet mare, ascuns într-o nișă de pe peretele coșului.

Desface straturile de material și scoate la iveală o bucată poroasă, ca de ceară, de ambră, cu nuanțe cenușii pestrițe ca marmura. O mângâie, își freacă palmele, ridicându-le la nas ca să absoarbă parfumul vremurilor, fluxul și refluxul, căldura valurilor scaldate de soare, fulgerele de pe cerul Crimeei, nisipul fierbinte ce-i curge printre degetele de la picioare. Salonul se umple de mirosul brizei oceanului, al mierii calde și al crustaceelor,

DORA LEVY MOSSANEN

făcând-o să se gândească la ziua în care mama ei i-a dat colierul Fabergé, la viața ei cu Romanovii și la Rasputin și la ziua aceea fatidică de pe țărmul Crimeei când a descoperit bucata de ambra.

Mângâind suprafața cu degetele, măsoară jumătate, apoi trei sferturi, apoi un pic mai mult. Atâta îi datorează țareviciului. Îmbărbătându-se, înalță cuțitul și-l lasă în jos cu o mișcare rapidă, despiciând ambra.

Ca un avertisment, ceva iese din secțiunea tăiată. Tulburată, Daria Borisovna își trece palma peste suprafața untoasă, ca să descopere ce poate fi încorporat în ea. Prinde cu degetele obiectul neted și tare. Îi apucă vârful și-l eliberează cu grijă, clătinându-l într-o parte și în alta, aplicând puțin mai multă presiune ca să-l disloce fără a provoca daune. Apare o mână miniaturală smălțuită, întinsă ca pentru rugăciune. Cu două degete, Daria o prinde cu grijă, atentă să n-o scape, temătoare că s-ar putea s-o spargă sau să-i alunece înapoi și să se îngroape din nou. Cu respirația dure-roasă în piept, scoate afară și restul. O amuletă! Figura mitică a unui copil cu urechi ascuțite de smarald și un stomac opalescent o privește cu ochi de rubin.

Ea scoate un strigăt de uimire, închide pumnul în jurul amuletei și apoi deschide mâna din nou ca să se uite mai atent. Cu inima bătându-i nebunește, lasă amuleta pe palma deschisă și îi verifică dosul. Arătătorul ei pipăie o inscripție. Daria se duce în grabă la fereastră, dă perdelele la o parte, ridicând un nor de praf și lăsând să pătrundă o rază de lumină, care nu-i e însă de prea mare ajutor. Are nevoie de lupă. E inexplicabil cum ochii ei pot pătrunde în pieptul oamenilor să le citească emoțiile, dar nu pot citi literele mici. Scormonește printr-un coș cu ziare îngălbenite de pe o masă laterală, în sertarele dulapului ornamentat, în spatele portretului sprijinit de oglinda de deasupra căminului. Deschide ușa pe jumătate și strigă.

- Micule Servitor! Lupa mea! Imediat!

Se plimbă înainte și înapoi, injurându-l pe piticul lent, probabil beat de fructe.

Un scârțâit la ușă.

- Doamnă. Lupa dumneavoastră.

Ea scoate mâna și apucă lupa, punând-o peste inscripție, mișcând-o în sus și în jos, înainte și înapoi. Necrezându-și ochilor,

șterge lupa cu fusta și se uită la cuvintele gravate acolo cu ochii posedați ai unui necredincios.

Alexei Nikolaevici Romanov, 12 august 1904.

Amintirea botezului țareviciului i-a rămas uimitor de vie în minte după optzeci și șapte de ani. O mare onoare i-a fost oferită în ziua aceea fierbinte de vară. O tânără orfană, lipsită de experiență, desemnată să-l ducă la cristelniță pe moștenitorul tronului rus. Încă de atunci îl simțise deja pe țarevici cu inima ei, cu fiecare nerv din trup, până în oase. În ziua aceea prinsese exact această amuletă de roba de botez a țareviciului, puțin în stânga, chiar deasupra inimii. Amuleta dispăruse câțiva ani mai târziu. Odată cu pierderea ei, soarta Romanovilor luase întorsătură nefastă.

Daria încearcă să înțeleagă, dar nu reușește. Își prinde amuleta de rochie, apoi se duce la oglinda înaltă din sticlă pestriță de la celălalt capăt al salonului ca să se vadă. Botezul revine la viață în oglindă. Familia imperială, demnitari din întreaga lume, diplomați, mari duci și ducese s-au adunat în capela din palatul Peterhof să sărbătorească împreună cu țarul și țarina, ca și cum în lumea lor totul era cum nu se putea mai bine. Dar lucrurile nu stăteau chiar așa. Rusia era în război cu Japonia. Flota rusă făcea greu față inamicului. Înfrângerile în serie au aprins furia poporului. Întreaga națiune fierbea de nemulțumire față de familia imperială, față de presupusa lor indiferență la corupția din guvern. Liberalii, socialiștii, marxiștii și populiștii formau sindicate. Se plantau semințele revoluției.

Daria învește ambra rămasă în faldurile protectoare și o vără înapoi în nișa din șemineu. Examinează restul camerei, căutând semnele vreunei intrări nepermise, ornamentele de deasupra ferestrei, detaliile cândva precise, acum estompate, indigoul cândva magnific, acum șters, zăvoarele ruginite de la ferestre. Piciorul candelabrului, acoperit cu catifea în descompunere, încă ferm ancorat, se leagănă ușor, ca și când s-ar afla în mâna unei fantome jucăușe. Daria iese din salon și încuie ușa în urma ei, verificând clanța, așa cum face cu toate ușile încuiate de pe coridorul de sus. Viața a învățat-o să fie cu ochii în patru. Cine știe când vreun alt disident, soldat sau grup de revoluționari ar putea să se năpustească și să încerce să-i fure și alte amintiri.

- Cina este servită, doamnă! strigă Micul Servitor de la parter.
- Sunt ocupată, răspunde ea, coborând scările.